

Szczegółowe kryteria oceniania z języka polskiego w Szkole Podstawowej Sportowej w Mysłowicach w klasie V

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą.

Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:

Mówienie

- nawiązuje kontakt werbalny z kolegami i nauczycielem,
- formułuje pytania i odpowiada odpowiednio do sytuacji komunikacyjnej,
- potrafi samodzielnie połączyć kilka zdań w logiczną wypowiedź,
- zachowuje porządek chronologiczny w opowiadaniu i streszczeniu,
- nazywa cechy, opisując przedmioty, krajobraz, wygląd postaci,
- potrafi zastosować słownictwo wyrażające prośbę i polecenie, zaproszenie, przeprosiny,
- potrafi opanować pamięciowo tekst prozatorski lub poetycki,
- zna najważniejsze zasady poprawności językowej, dzięki którym jego wypowiedzi są zrozumiałe dla odbiorcy,
- stosuje się do zaleceń nauczyciela w doskonaleniu umiejętności komunikacji werbalnej

Czytanie

- czyta teksty cicho i rozumie ich ogólny sens,
- czyta teksty głośno i z pomocą nauczyciela stara się poprawnie akcentować oraz artykułować wyrazy,
- zna zasady intonacji zdaniowej,
- zna podział tekstów na artystyczne i użytkowe, prozatorskie i poetyckie,
- zna podstawowe pojęcia związane ze światem przedstawionym utworu (opowiadania, baśni, legendy, mitu),
- odczytuje dane z różnych przekazów informacji (instrukcja, zaproszenie, schemat).

Słuchanie

- słucha i rozumie sens poleceń oraz prostych instrukcji,
- odróżnia informacje ważne od mniej ważnych w słuchanym tekście,
- potrafi sformułować pytania zamknięte do najważniejszych treści słyszanej wypowiedzi,
- rozumie intencję nadawcy wypowiedzi.

Pisanie

- buduje wypowiedzenia proste i złożone, kilkuzdaniowe wypowiedzi na określony temat z wyraźną pomocą nauczyciela
- redaguje proste opowiadanie z dialogiem z pomocą nauczyciela
- streszcza nieskomplikowane teksty fabularne,
- zna podstawowe cechy tekstów użytkowych (list, telegram, zaproszenie, ogłoszenie),
- nazywa cechy wyglądu postaci fikcyjnej lub rzeczywistej, zna zasady opisu cech charakteru postaci,

- w najprostszej formie zapisuje informacje wybrane z tekstu,
- zapisuje informacje w tabeli, na schemacie i wykresie,
- tworzy plan ramowy, a z pomocą nauczyciela dopisuje wydarzenia szczegółowe,
- zna podstawowe zasady ortografii i interpunkcji.

Nauka o języku

Stosuje wiedzę językową w zakresie:

1. słownictwa (dobiera wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne z podanych w rozsypance, zna wybrane związki frazeologiczne pochodzenia biblijnego i mitologicznego, przysłowia),
2. składni (z pomocą nauczyciela rozpoznaje rodzaje wypowiedzi – pojedyncze, złożone, zdanie, równoważnik zdania, zna różne typy wypowiedzi – oznajmujące, pytające, rozkazujące, wykrzyknikowe, zna zasady interpunkcji zdania pojedynczego i wypowiedzenia złożonego),
3. fleksji (z pomocą nauczyciela rozpoznaje formę i funkcję odmiennych i nieodmiennych części mowy przewidzianych w programie nauczania),
4. fonetyki (zna alfabet, dzieli wyrazy na głoski, litery, sylaby).

Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który:

Mówienie

- uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej,
- angażuje się w rozmowę na określony temat,
- buduje kilkuzdaniowe wypowiedzi ustne,
- opowiada, streszcza i opisuje, używając odpowiednio dobranego słownictwa,
- buduje wypowiedzi o charakterze prośby, polecenia,
- używa odpowiedniego słownictwa, formułując zaproszenie, prośbę, przeprosiny, odmowę,
- wygłasza z pamięci teksty prozatorskie lub poetyckie, zwraca uwagę na słowa-klucze, zmienia tempo, posługuje się pauzą,
- pracuje nad poprawnością językową wypowiedzi,
- doskonali umiejętności komunikacji werbalnej, stosując się do zaleceń nauczyciela,
- wzbogaca komunikat werbalny pozajęzykowymi środkami wyrazu.

Czytanie

- rozumie ogólny sens tekstów czytanych cicho, zauważa ich sens metaforyczny,
- płynnie czyta teksty głośno, poprawnie artykułuje i akcentuje wyrazy,
- stosuje zasady intonacji zdaniowej,
- rozróżnia teksty artystyczne i użytkowe, prozatorskie i poetyckie,
- rozumie podstawowe pojęcia związane ze światem przedstawionym utworu fabularnego oraz ze stylistyką i rytmizacją tekstu poetyckiego,
- wyszukuje, rozpoznaje i rozumie informacje zawarte w artykule, instrukcji, schemacie, notatce, wykresie.

Słuchanie

- potrafi zrekonstruować sens słyszanych wcześniej poleceń, instrukcji, innych wypowiedzi,
- selekcjonuje i wykorzystuje usłyszane informacje w samodzielnie tworzonym tekście,
- na podstawie słyszanego tekstu potrafi sformułować pytania zamknięte do

najważniejszych jego treści.

Pisanie

- pisze wypowiedzi o charakterze artystycznym (opowiadanie z dialogiem, opis) i użytkowym (list, telegram, zaproszenie, zawiadomienie),
- opisuje cechy zewnętrzne i wewnętrzne postaci fikcyjnej lub rzeczywistej,
- zapisuje najważniejsze informacje w formie kilku zdań, wpisu danych w tabelę, na schemacie, wykresie,
- pisze streszczenie utworu,
- tworzy plan ramowy, a z pomocą nauczyciela plan szczegółowy,
- zna i stosuje zasady ortografii i interpunkcji,
- stosuje zasady estetycznego zapisu oraz organizacji i kompozycji wypowiedzi pisemnej.

Nauka o języku

- stosuje wiedzę językową w zakresie:
 1. słownictwa (dopisuje wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne, wyjaśnia znaczenie i pochodzenie wybranych frazeologizmów biblijnych i mitologicznych, przysłów, powiedzeń),
 2. składni (rozpoznaje rodzaje wypowiedzi – pojedyncze i złożone, zdanie, równoważnik zdania, wyróżnia różne ich typy – oznajmujące, pytające, rozkazujące, wykrzyknikowe, wskazuje zespoły składniowe w zdaniu, rysuje wykres graficzny zdania pojedynczego),
 3. fleksji (zna podstawowe formy i funkcje odmiennych i nieodmiennych części mowy przewidzianych w programie nauczania),
 4. fonetyki (posługuje się alfabetem, poprawnie artykułuje głoski, uwzględnia różnicę między zapisem a wymową samogłosek nosowych, głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych).

Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który:

Mówienie

- podtrzymuje kontakt werbalny z kolegami i nauczycielem, aby wykonać, sprawdzić i poprawić powierzone mu zadanie indywidualne,
- aktywnie uczestniczy w dyskusji na tematy związane z codziennymi sytuacjami,
- samodzielnie wypowiada się na temat przeczytanych lektur,
- argumentuje swoje stanowisko, odwołując się do doświadczeń życiowych oraz przeczytanego tekstu,
- opowiada i opisuje, stosując odpowiednie słownictwo,
- posługuje się komunikatem różnego typu,
- wygłaszając tekst z pamięci, zwraca uwagę na ważne jego treści, zmusza odbiorcę do refleksji,
- stosuje się do norm językowych.

Czytanie

- czyta teksty cicho, rozumiejąc ich sens na poziomie semantycznym, oraz odkrywa znaczenia przenośne,
- stosuje zasady wyrazistej artykulacji i intonacji w czasie płynnego czytania głośnego tekstów literackich,
- rozpoznaje i wskazuje charakterystyczne cechy różnych tekstów kultury (teksty literackie, użytkowe, publicystyczne, popularnonaukowe, przedstawienia

teatralne i filmy),

- rozpoznaje i omawia elementy świata przedstawionego w utworze fabularnym,
- odczytuje i wykorzystuje dane z artykułów, instrukcji, schematu, tabeli, wykresu itp.

Słuchanie

- słuchając tekstu artystycznego, rozumie jego sens przenośny,
- słucha poleceń, instrukcji, innych wypowiedzi uczniów i nauczyciela w celu sporządzania samodzielnych notatek,
- wybiera i wykorzystuje informacje ze słyszanego tekstu dla stworzenia własnej wypowiedzi.

Pisanie

- korzystając z pomocy nauczyciela, buduje spójne wypowiedzi odpowiednie do sytuacji nadawczo-odbiorczej, stosując właściwe słownictwo i struktury składniowe,
- redaguje teksty użytkowe, takie jak: sprawozdanie, instrukcja, przepis,
- charakteryzuje jak najpełniej postać literacką lub rzeczywistą, podaje i opisuje cechy wyglądu, osobowości i charakteru,
- notuje informacje w wybranej formie (wypowiedź kilkuzdaniowa, tabela, schemat), stosuje zasadę zwięzłości,
- tworzy plan ramowy, szczegółowy i swobodnie go przekształca,
- stosuje charakterystyczne elementy świata przedstawionego oraz właściwą jego konstrukcję w opowiadaniu, baśni, legendzie,
- dba o poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną pisanej wypowiedzi.

Nauka o języku

Umiejętnie stosuje wiedzę językową w zakresie:

1. słownictwa (stosuje w zdaniu wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne, wykorzystuje wybrane frazeologizmy biblijne i mitologiczne, przysłowia, powiedzenia w wypowiedziach ustnych i pisemnych),
2. składni (rozpoznaje i nazywa rodzaje wypowiedzeń – pojedyncze, złożone, zdania, równoważniki zdań, typy wypowiedzeń – oznajmujące, pytające, rozkazujące, wykrzyknikowe, wyróżnia zespoły składniowe w wypowiedzeniu pojedynczym, rysuje wykres graficzny zdania pojedynczego, stosuje zasady interpunkcji zdania pojedynczego i złożonego),
3. fleksji (poprawnie stosuje odmienne i nieodmienne formy przewidzianych w programie nauczania części mowy, trafnie nazywa ich funkcję),
4. fonetyki (posługuje się alfabetem, stosuje wiadomości dotyczące różnicy między wymową a zapisem samogłosek nosowych, głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych, poprawnie zapisuje zmiękczenia).

Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który:

Mówienie

- nawiązuje i podtrzymuje kontakt werbalny z kolegami oraz nauczycielem, aby skorygować lub udoskonalić powierzone zadanie indywidualne czy zespołowe,
- udziela twórczych wskazówek, instrukcji co do sposobu pracy grupy, istotnych dla rozwiązania zadania, wykonania polecenia,
- prowadzi (rozpoczyna, podtrzymuje, kończy) rozmowę na temat codziennych sytuacji,

- stawia problemowe pytania dotyczące przeczytanej lektury,
- argumentuje swoje stanowisko w rozmowie, powołując się na tekst kultury, ustosunkowuje się do wypowiedzi innych kolegów, rozwija problem przez porównanie innych znanych mu tekstów,
- twórczo opowiada i opisuje,
- dostosowuje rodzaj komunikatu do sytuacji nadawczo-odbiorczej i celu wypowiedzi,
- wygłaszając tekst z pamięci, wskazuje na funkcję ekspresywną,
- dokonuje korekty własnej wypowiedzi.

Czytanie

- czyta teksty cicho i rozumie ich sens na poziomie semantycznym oraz krytyczno-twórczym,
- płynnie czyta głośno i podkreśla sensy utworu ważne dla rozumienia na poziomie semantycznym i krytycznym,
- analizuje charakterystyczne cechy różnych tekstów kultury,
- analizuje elementy świata przedstawionego w utworze,
- odczytuje, przetwarza, wykorzystuje dane z artykułów, instrukcji, schematów, wykresów, tabel itp.

Słuchanie

- słuchając tekstu artystycznego, zauważa i analizuje jego sens przenośny,
- słucha poleceń, instrukcji w celu samodzielnego lub zespołowego wykonania zadania; innych wypowiedzi uczniów i nauczyciela w celu sporządzania samodzielnych notatek,
- słuchając tekstu, analizuje informacje w celu wykorzystania ich we własnej wypowiedzi.

Pisanie

- samodzielnie buduje spójne wypowiedzi dostosowane do sytuacji komunikacyjnej, dobierając słownictwo i struktury składniowe świadczące o systematycznym kształceniu kompetencji językowych,
- pisze pełną charakterystykę postaci fikcyjnej lub rzeczywistej, przedstawiając oprócz cech osobowości, dokonuje oceny postaw bohatera,
- dopasowuje formę notatki do rodzaju zapisanych informacji,
- komponuje i pisze opowiadanie, baśń, legendę z zachowaniem ich cech gatunkowych,
- dba o poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną pisanej wypowiedzi.

Nauka o języku

sprawnie stosuje wiedzę językową w zakresie:

1. słownictwa (stosuje wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne, związki frazeologiczne pochodzenia biblijnego lub mitologicznego, przysłowia i powiedzenia w tekście, wzbogacając język wypowiedzi),
2. składni (klasyfikuje wypowiedzenia – pojedyncze, złożone, zdania, równoważniki zdania, wypowiedzenia oznajmujące, pytające, rozkazujące, wykrzyknikowe – stosuje je w dłuższej wypowiedzi, analizuje budowę logiczno-składniową zdania pojedynczego – wyróżnia zespoły składniowe, rysuje wykres graficzny, stosuje poprawny szyk wyrazów w zdaniu, dba o poprawną interpunkcję wypowiedzenia pojedynczego i złożonego),
3. fleksji (poprawnie stosuje w wypowiedziach ustnych oraz pisemnych

formy odmiennych i nieodmiennych części mowy przewidzianych w programie nauczania, analizuje ich funkcję w zdaniu),

4. fonetyki (bezbłędnie posługuje się alfabetem, swobodnie stosuje wiadomości dotyczące różnicy między wymową a zapisem samogłosek nosowych, głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych, poprawnie zapisuje zmiękczenia).

Bierze udział w konkursach szkolnych.

Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który:

Mówienie

- formułuje twórcze uwagi, polecenia, instrukcje, dzięki czemu uczestniczy w planowaniu, usprawnianiu, kontrolowaniu i ocenie pracy zespołu czy grupy,

- rozpoczyna rozmowę na temat lektury od postawienia problemu,

- tworzy bezbłędne pod względem językowym komunikaty,

- wygłasza teksty z pamięci, dokonując analizy i interpretacji ważniejszych jego sensów,

- umiejętnie, w zależności od sytuacji komunikacyjnej, wykorzystuje werbalne i niewerbalne środki językowe.

Czytanie

- czyta ze zrozumieniem na poziomie semantycznym i krytycznym różne teksty kultury nieobjęte listą lektur przewidzianą w programie nauczania,

- interpretuje elementy świata przedstawionego i kompozycję utworu literackiego.

Słuchanie

- dokonuje analizy i interpretacji niektórych sensów przenośnych słuchanego tekstu artystycznego (również spoza listy lektur objętej programem),

- słuchając różnych tekstów, dokonuje selekcji informacji w celu wykorzystania ich w sytuacjach nietypowych.

Pisanie

- wykazuje się samodzielnością, twórczym ujęciem tematu, pomysłową formą, przemyślaną kompozycją i poprawnością językową w wypowiedziach pisemnych,

- proponuje własne, ciekawe i urozmaicone pod względem graficznym formy notatek,

- podejmuje próby formułowania wypowiedzi na temat przeczytanych lektur.

Nauka o języku

- świadomie stosuje wiedzę językową w zakresie treści materiałowych przewidzianych programem nauczania słownictwa, składni, fleksji, fonetyki,

- poszerza wiedzę językową o treści wykraczające poza przewidziane programem nauczania w klasie V,

- wykazuje się szczególną dbałością o zachowanie norm poprawnościowych w wypowiedziach ustnych i pisemnych.

- bierze udział w konkursach szkolnych i międzyszkolnych.